

Biuletyn

ARCHIDIECEZJI GDAŃSKIEJ

ISSN 2083-4403

Nr 24 (333) • 19 czerwca 2015

Kazanie wygłoszone w czasie Mszy św. z okazji 45. Rocznicy Święceń Kapłańskich Ks. Arcybiskupa Sławoja Leszka Głódzia w Kolegiacie Staroszkockiej

Ekscelencjo, Księżo Arcybiskupie Metropolito, Księża Biskupi, czcigodna Rodzino, drodzy Przyjaciele Ks. Abpa, szanowni goście, drodzy w Chrystusie siostry i bracia.

Dokładnie 45 lat temu, 14 czerwca 1970r. w prokatedrze w Białymstoku Ks. Arcybiskup przyjął święcenia kapłańskie, których udzielił Mu ówczesny administrator apostolski ks. bp Henryk Gulbinowicz. Było was trzech neoprezbiterów: ks. Sławoj Leszek Głódź, ks. Zbigniew Biziuk, ks. Stanisław Andrukiewicz. Koledzy z tego niezwykle symbolicznego rocznika odeszli już do Pana. Dzień święceń to dzień niezwykły, na pewno pamięć o nim budzi w sercu ks. Arcybiskupa dużo emocji.

Bo przecież odpowiedź na słowa Chrystusa: Pójdźcie za Mną a sprawię, że staniecie się rybakami ludzi (Mk 1,17) musi budzić głębokie przeżycia. Dzień święceń to pierwszy dzień nowej drogi życia w sakramentalnym zjednoczeniu z Chrystusem, który przez Ducha św. został nam dany (Audycja ks. Abpa w Programie I Polskiego Radia, 27 maja 2007).

Chrystusowe kapłaństwo to dar, moc i tajemnica, w której uczestniczymy. Kapłaństwo Chrystusowe to misja sprawowania sakramentów, składanie eucharystycznej ofiary, głoszenie Ewangelii Chrystusa, przewodzenie wspólnocie wiernych w jej drodze ku niebieskiej ojczyźnie. A Chrystus nasz Mistrz jest źródłem całego kapłaństwa (por.: tamże).

Ale nim stało się kapłaństwo najpierw pojawił się człowiek: 13 sierpnia 1945 w Bobrowce, na Podlasiu, w rodzinie rolniczej Cezarego i Leokadii z d. Sokołowskiej.

Ks. Arcybiskup wielokrotnie z dumą podkreślał przywiązanie do swojej rodzinnej ziemi. Kiedyś u MB Bolesnej w Skrzatuszu ks. Arcybiskup powiedział: Sam jestem synem polskiej wsi i znam chłopską duszę, chłopskie serce, chłopski upór, chłopską wolę trwania przy swoim rolniczym warsztacie pracy, chłopskie zawierzenie Bogu i Matce Najświętszej, wartościom naszej rodzinnej chrześcijańskiej kultury (Homilia podczas pielgrzymki diecezjalnej do sanktuarium MB Bolesnej w Skrzatuszu, 16.09.2001) Miłość do Boga, do Maryi, miłość do ziemi i wychowanie do ciężkiej pracy wyssane z mlekiem matki, ukształtowało mocny charakter ks. Arcybiskupa. Mocny charakter – możemy go nazwać nawet twardym, który – jak się później okaże – stanie się wielkim atutem w tym, co dla niego Bóg przygotował na jego kapłańską drogę.

Bo to przecież ludzie twardzi, mocni, nieugięci wykuwają stal, z której tworzy się wielkie konstrukcje na lata a nawet na wieki.

Bądź mężny i mocny, powiedział Bóg do Jozuego. Ponieważ ty rozdasz temu ludowi w posiadanie ziemię, którą poprzysiągłem dać ich przodkom... Tylko bądź mężny i mocny, przestrzegając wypełniania całego prawa... Nie odstępуй od niego ani w prawo ani w lewo. Bądź mężny i mocny. Nie bój się i nie lękaj, ponieważ z Tobą jest Pan, Bóg Twój (Joz 1,6-7,9).

Bóg w swojej mądrości wybiera ludzi do poszczególnych zadań, czyli powołuje. A do nas należy, abyśmy to powołanie w sobie odkryli i podjęli.

A do tego potrzeba siły charakteru i siły ducha. Dlatego możemy w tym miejscu zacytować słowa ks. Arcybiskupa, które w sposób niezamierzony lecz niezwykle trafny pasują do Jego osoby a zostały wygłoszone przed kilku laty w kościele św. Krzyża w Warszawie:

Warto być człowiekiem roztropnym, prawym, wewnętrznie uporządkowanym, wyciosanym z jednego pnia, takim, co dom swego życia buduje na skale Bożych wartości, trwałych zasad, moralnych norm (Kazanie w dniu Święta Niepodległości, Warszawa, 11.11.2001).

Jakże mocno człowiecze losy kształtuje jego dom rodzinny, jego mała ojczyzna. Wielokrotnie, z wielkim pietyzmem i sentymentem, opowiada ks. Arcybiskup o swoich korzeniach, o Świętym Podlasiu, o pracy na roli, którą kocha do dziś, te łąki zielone, pola malowane zbożem rozmaitem, wyłaczane pszenicą, posrebrzane żytem.

O ludziach tam żyjących pamięta ks. Arcybiskup cały czas, fundując wielkie dzieło charytatywne na rzecz dzieci w swojej rodzinnej miejscowości.

To na białostocką ziemię bije blask Matki Miłosierdzia z Ostrej Bramy, do której nie można było w okresie sowieckiego imperium spokojnie pielgrzymować, a była tak blisko rodzinnego domu. To Ona dodawała i dodaje nam otuchy, że z Jej Synem każde zło pokonać można, że miłosierdzie Boże nie ma granic. Od tylu pokoleń ten wizerunek towarzyszy ludziom podlaskiej ziemi.

To Ona odegrała wielką rolę w kapłańskiej formacji ks. Arcybiskupa. Białyłstok - Miasto Miłosierdzia, gdzie trwa duchowe dzieło bł. Bronisławy Lament (Homilia podczas uroczystości NMP Matki Miłosierdzia, 16.11.2008) Białyłstok i Białostockie Podlasie to miejsce życia po opuszczeniu Wilna bł. ks. Michała Sopočki, wieloletniego wykładowcy Seminarium. To na tej ziemi urodził się i wyrósł bł. Ks. Jerzy Po-

piełuszko, kapelan Solidarności, męczennik wiary i sprawy polskiej. To w Białyłstoku, ciało męczennika zostało ubrane w szaty liturgiczne i pożegnane przez ks. Bpa Kisiela w asyście tłumów. To w Białyłstoku urodził się Ryszard Kaczorowski i wielu innych wybitnych ludzi (por.: tamże).

Nie dziwi więc, że mając takie wychowanie patriotyczne, katolickie, mając taką miłość do ziemi, trudno było młodemu licealiście z Sokółki patrzeć biernie na to, co się dzieje z jego Ojczyzną. Dlatego postanowił coś z tym zrobić i w 1963r. założył tajną organizację „Białe Orły”, która dokonała akcji dywersyjnej przed pochodem 1-majowym, za co został skazany i przez 3 miesiące przebywał w Centralnym więzieniu karno-śledczym w Białyłstoku. Wydalony ze szkoły, maturę musiał zdawać w Liceum dla pracujących.

W 1964 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Białyłstoku. Lata seminaryjne, przerwane powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej w kompaniach kleryckich. Kolejny przejaw dyskryminacji Kościoła w państwie totalitarnym, gdzie alumni musieli przejść kurs swoistej antyewangelii w wydaniu oficerów politycznych po to, aby w młodych sercach zniszczyć powołanie. Służył w 32. Budziszyńskim pułku zmechanizowanym w Kołobrzegu, następnie w Mazurskiej brygadzie saperów w Podjuchach k. Szczecina, gdzie zdobył specjalizację saperską (ogień i woda – trudno łączyć ale czasem trzeba).

Po święceniach ks. Sławoj przez 2 lata był wikariuszem w parafii Św. Wincentego Ferreriusza w Szudziałowie. Następnie – studia prawnicze w Paryżu i praca wśród tamtejszej Polonii. Doktorat w Papiejskim Instytucie Orientalnym w Rzymie w 1982 r. Pracownik Kurii i Sądu Biskupiego w Białyłstoku. Kapelan NSZZ Solidarność regionu Białyłstok (1981). Szczerze oddany kolegom z Solidarności, którzy nie chcieli go puścić do Rzymu, bo tak się z nimi zbrał. Pracownik Watykańskiej Kongregacji Kościołów Wschodnich (1981-1991).

Praca na Synodzie biskupów w Rzymie. Duszpasterz w obozie dla emigrantów z Polski w Pawonie oraz współpracownik sekcji polskiej Radia Watykańskiego.

W swoim nauczaniu pasterskim, skierowanym do kapłanów, ks. Arcybiskup powtarzał, że sakrament kapłaństwa, jaki otrzymaliśmy w dniu święceń ma być oddanym na służbę innym, ma służyć ich zbawieniu, otwierać przed nimi źródła sakramentalnych łask, prowadzić ich ku Chrystusowi (Gdańsk,

Kościół Św. Brygidy, 26.09.2009). Bo to my, kapłani, mamy być żywym obrazem Jezusa Chrystusa.

Ale posługa kapłańska to również przewodnicy narodu w miłości do Boga i do ziemskiej Ojczyzny, bo to kapłani w okresie totalitaryzmu komunistycznego - jak mówił niedawno ks. Arcybiskup - ukazywali drogę narodowi, nie pozwalali z niej zejść na manowce duchowej kapitulacji (Warszawa, Bazylika Św. Krzyża, 3 maja 2015).

Dzięki m.in. takiej postawie kapłanów, mury totalitaryzmu zaczynały powoli pękać. Kiedy nastąpił rok 1989, Duch Święty, którego w pamiętnej homilii przywoływał Św. Jan Paweł II, przemienił już nie tylko naszą ziemię.

Ale i tak wszystko zaczęło się od Polski. Bardzo szybko zrodziła się konieczność odbudowy ordynariatu polowego Rzeczypospolitej po kilkadziesiątletniej przerwie, która pozbawiła żołnierzy Ducha Bożego, ks. Prałat Sławoj Leszek Głódź usłyszał wówczas z ust Jana Pawła II głos Pana mówiącego: Kogo mam posłać. Kto by tam poszedł? Odpowiedziałeś: Oto ja pošlij mnie! (Iz 6,8) 21 stycznia 1991 r. ks. Prałat został mianowany przez Ojca Św. Jana Pawła II biskupem polowym Wojska Polskiego. I odtąd jego kapłaństwo osiąga pełnię. Bo to Biskup otrzymuje pełnię sakramentu święceń, staje się następcą Apostołów - jak mówi Katechizm Kościoła Katolickiego (KKK 1594). Święcenia biskupie 23 lutego na Jasnej Górze z rąk kard. Józefa Glempa, kard. Franciszka Macharskiego i kard. Henryka Gulbinowicza a dzień później uroczyste, z ceremoniałem wojskowym, ingres do Katedry Polowej Wojska Polskiego w Warszawie. Niedługo potem nominacja generalska, i zakasanie rękawów, i czas ciężkiej pracy na niezwykle trudnym odcinku rodzącej się niepodległej Ojczyzny, jakim są siły zbrojne. Czas łączenia starego z nowym, czas odbudowy honoru żołnierza polskiego, który przede wszystkim broni niepodległości swego narodu, swojej Ojczyzny i oddaje swoje siły na rzecz zachowania w bezpieczeństwie jej granic.

Rzecz po ludzku niemożliwa do zrealizowania. Ale nie dla kogoś, kto jest wyciosany z jednego pnia, który zgodnie ze swoim mocnym charakterem mówi Chrystusowi: Chcę być Twoim żołnierzem. Chcę walczyć dla Ciebie. Zdobywać ludzkie serca, serca polskiego żołnierza dla Chrystusa.

Pójście w niepewność - ale z Chrystusem - zawsze prowadzi do zwycięstwa. Ale na początku nie było łatwo i dla nowego biskupa polowego i dla tych, którzy stanowili wojsko a ukształtowani byli w dawnym

systemie, po sowieckich szkołach. Lecz nowy biskup polowy od razu budził respekt. Jeden z ówczesnych generałów powie: Nie ma co kryć, baliśmy się go. Chciałoby się powiedzieć: „I słusznie”, gdyż saper pontonier, a jeszcze w randze generała, potrafi i wysadzać przeszkody i budować mosty. Zresztą samiście go tak wykształcili w wojskowej jednostce kleryckiej.

Jeden z kapłanów współpracujących ówczesnie z ks. Arcybiskupem tak krótko scharakteryzował ks. Arcybiskupa tytaniczną pracą: Zastał jałową ziemię ale za jego czasów ordynariat stał się kwitnącą łąką Chrystusowej wiary (ks. płk Robert Mokrzycki)

Ks. Arcybiskup w kilkanaście miesięcy stworzył 70 parafii i blisko 120 ośrodków duszpasterskich. Żołnierze dostali modlitewniki i mogli bez przeszkód wyznawać swoją wiarę. Kapelani przechodzili szkolenia na poligonie. Byli starannie selekcyonowani. To biskup polowy zaczął od odbudowywania historycznej pamięci o bohaterach walczących za Niepodległość, których system totalitarny wymazał z kart historii. W Katedrze polowej urządził kaplicę katyńska ku pamięci Polaków zamordowanych na nieludzkiej ziemi: w Miednoje, Charkowie, Katyniu, Ostaszkowie. Odbyło się wiele powtórnych pogrzebów, sprowadzał prochy wybitnych Polaków, zapomnianych i często sprofanowanych, jak biskupa legionów Władysława Bandurskiego.

Przywoływał pamięć żołnierzy AK i ich dowódców, zgrupowań partyzanckich, powstańców warszawskich, powstańców w getcie warszawskim, żołnierzy spod Monte Cassino i spod Lenino.

Ks. Arcybiskup przypomniał wojsku, iż ma ono swoją Hetmankę: Najświętszą Maryję Pannę.

Ks. Arcybiskup stał się kustoszem pamięci historycznej WP, która ma znaczenie również dla przyszłości, bo przecież jest nauczycielką życia, co zostało docenione po latach przez Instytut Pamięci Narodowej, który przyznał ks. Abpowi prestiżową nagrodę honorową „Świadek historii” wręczoną w Gdańsku 15 grudnia 2014 r.

Ks. Arcybiskup dźwignął katedrę polową, dźwignął i upiększył a w jej podziemiach utworzył nowoczesne muzeum historii duszpasterstwa wojskowego poczynawszy od chrztu Polski aż do czasów współczesnych.

Mimo i dzięki jasnej, wyrazistej postawie biskupiej, cieszył się ogromnym szacunkiem i sympatią poli-

tyków, wojskowych różnych orientacji – z prawa do lewa. Niewątpliwie rysem charakterystycznym kapłańskiej posługi ks. Arcybiskupa, która wiąże się z jego osobą, z jego wychowaniem, z jego korzeniami to otwartość do ludzi, bezpośredniość w kontaktach z ludźmi. Legendarną jest też gościnność Ks. Arcybiskupa, która nie ma sobie równych.

Tę wielką pracę na rzecz biskupstwa połowego dostrzegł Ojciec Św. Jan Paweł II podnosząc biskupa połowego do godności arcybiskupa ad personam 17 lipca 2004r.

Kiedy trzeba było pożegnać się uroczyście z mundurem ks. Arcybiskup podjął nowe wyzwanie, jakie postawił przed nim 26 sierpnia 2004 r. Ojciec Św. Jan Paweł II, obejmując diecezję warszawsko-praską. Wraz z nową posługą ruszył do pracy z sobie wrodzoną werwą. Z wielkim pragnieniem, aby bardziej zintegrować Pragę z Warszawą, żeby nie dzielić stolicy na bogatszą i mniej bogatą, zadbaną i mniej zadbaną. Aby zasypać podziały pomiędzy lewobrzeżną i prawobrzeżną Warszawą – stolicą Polski.

W nowej diecezji dbał o rozwój życia duszpasterskiego i kulturalnego - oprócz powoływania nowych placówek duszpasterskich, parafii, budowy nowych świątyń, zwłaszcza na terenach wielkich blokowisk, nowa siedziba kurii, zależało mu również na rozwoju kulturalnym swojej diecezji, powołując Duszpasterstwo środowisk twórczych, sportu inicjując koncerty w odnowionej Katedrze św. Floriana, widowiska, spektakle. Powołując do istnienia radio, tygodnik „Idziemy”. Nie zapomniał też o ubogich otwierając piekarnie dla ubogich i rozwijając diecezjalną Caritas. Ks. Arcybiskup nie zapomniał o historii, o bohaterskim ks. Ignacym Skorupce, bohaterze cudu nad Wisłą oraz o grających muzykantach przy Floriańskiej.

Za swoją pracę na rzecz Warszawy i Mazowsza odznaczony medalem „Zasłużony dla Mazowsza”.

Ale jak się później okazało posługa ta to tylko kolejny etap na kapłańskiej drodze ks. Arcybiskupa. I Wisłą poniesiony na barce, którą Pan pozostawił na brzegu, zacumował w Gdańsku. 17 kwietnia 2008 r. mianowany przez Benedykta XVI nowym Arcybiskupem Metropolita Gdańskim. A 26 kwietnia przybił do symbolicznego portu w Gdańsku Oliwie, obejmując Archidiecezję Gdańską, stając się Metropolita. Później ten symboliczny port został przesunięty na Stare Szkoty, by przez tę decyzję powiedzieć, że Gdańsk to również i ta piękna dzielnica przy trakcie Św. Wojciecha.

Ks. Arcybiskup, który od najmłodszych lat walczył o wolną Ojczyznę, w młodości wchłonięty, porwany przez ruch społeczny Solidarność przybywa jako Pasterz do kolebki Solidarności, gdzie rozegrała się tragedia grudnia roku 1970 i cud Solidarności w roku 1980. Przybywa jako ten, który zna ducha tego miasta i regionu, bo przecież tu są polscy marynarze, którym służył jako biskup połowy, tu są Kaszubi, którzy ukochali tę ziemię i są jej wierni, tak jak wierny jest lud na Świętym Podlasiu, tu są ludzie, którzy – tak jak jeszcze wtedy ks. Sławoj - kapelan Solidarności – tworzyli ten wielki i piękny ruch nie szczędząc swoich sił i środków. To tu mieszkają ludzie tak bliscy sercu ks. Arcybiskupa, którzy wyrzuceni wichrem wojny przybyli z Wileńszczyzny, z Kresów, którzy przynieśli ze sobą łaskami słynące wizerunki umiłowanej przez Ks. Arcybiskupa MB z Ostrej Bramy, ale też tej ze Stanisławowa, Lwowa. I tu są kombataneci, których ks. Arcybiskup darzy tak wielkim szacunkiem, żołnierze II wojny i powojennego podziemia niepodległościowego.

Od samego początku swojej posługi ks. Arcybiskup tak jak ma to we zwyczaju od razu zabiera się ostro do pracy, aby nie zmarnować żadnej chwili, aby wykorzystać dany przez Boga czas twórczo: dzieło przebudowy, porządkowanie trudnych spraw, remonty Seminarium, Katedry, piękna kaplica na pięknym stadionie, Sanktuarium Jana Pawła II, formacja młodych kapłanów i wiele innych dzieł.

Ale też przychodzą chwile trudne, jak 10 kwietnia 2010 r. – tragedia w Smoleńsku i późniejsze tak liczne pogrzeby wybitnych ludzi, przyjaciół ks. Arcybiskupa w tym przede wszystkim prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego i Jego małżonki, prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego, biskupa połowego.

Kapłaństwo to ofiara z całego życia, która zakłada współuczestnictwo w krzyżu Jezusa Chrystusa naszego Mistrza. Ks. Arcybiskup dotknął tego krzyża doświadczając trudnej choroby, pobytu w szpitalu, długiej rekonwalescencji. W swoim krótkim liście skierowanym do diecezji podkreślił ks. Arcybiskup swoje całkowite zaufanie do Opatrzności Bożej i wdzięczność za modlitwę ze strony archidiecezjan. Niekiedy my kapłani, wpatrując się w naszego Mistrza chcemy widzieć Go otoczonego tłumem rozentuzjasmowanych słuchaczy a zapominamy tymczasem, że droga Mistrza to Golgota i samotność w cierpieniu, które mają swój zbawczy charakter.

Kapłańska posługa, a biskupia jeszcze bardziej, to ciężar podejmowania trudnych decyzji, które niosą za sobą świadomość wielkiej odpowiedzialności. I tu

biskup zostaje sam w swoim sumieniu. Ale i z Tym, który go kształtuje, ze swoim Mistrzem – Jezusem Chrystusem.

W swojej homilii podczas liturgii ingresu do Archikatedry Oliwskiej ks. Arcybiskup skierował takie oto słowa do kapłanów: Kościół potrzebuje waszej – bracia kapłani – świętości, otwartości, odpowiedzialności, autentyczności, kapłańskiego ducha, którego wzór czerpiecie od Chrystusa spotkanego w Wieczerniku Wielkiego Czwartku... Nieście ludziom światło Zmartwychwstałego Pana, nieśmy światu miłość ukrzyżowaną, miłość zmartwychwstałą i miłość miłosierną. Miłość miłosierną wobec grzesznych, słabych i szukających Boga... przecież jesteśmy siewcami Bożego ziarna i niech to ziarno pada w tę ziemię i obumiera i wyduje plon (26.04.2008).

Nie wiem, czy do końca spełniliśmy tę prośbę. Bo nie zawsze jesteśmy w stanie nadażyć za tym prężnym generalskim krokiem Arcybiskupa Metropolity. My kapłani rezerwiści. Nie jesteśmy pewnie dla ks. Arcybiskupa wymarzoną dywizją nie zawsze wzorowo posłusznych kapłanów ale wierzymy mocno, że ks. Arcybiskupa wyrozumiałość jest tak wielka, jak wielka jest jego apostołska gorliwość.

Dlatego świętując razem z ks. Arcybiskupem tę piękną rocznicę 45 lat kapłańskiego życia my, Twój kapłani, wyrażamy swój podziw dla Twojej kapłańskiej energii i niech ona dopełniona pasterską mądrością będzie dla nas zachętą, jak służyć Chrystusowi, a gdy trzeba – jak walczyć dla Niego. Aby nie poddać się, nie zdezerterować, aby iść śmiało pod przewodnictwem swego Biskupa ku przyszłości, ku nowym wyzwaniom, próbom, a przede wszystkim ku Chrystusowi.

Komunikaty

Komunikat o terminach bierzmowania dla dorosłych

Wydział Duszpasterski Kurii informuje, że najbliższe bierzmowanie dla do-rostłych, głównie dla narzeczonych, odbędzie się w poniedziałek, 21 września br. o godz. 17.30 w Bazylice Archikatedralnej w Gdańsku Oliwie oraz w czwartek, 10 grudnia br. o godz. 17.30 w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni Śródmieściu.

Kandydaci do bierzmowania powinni być należy-

cie przygotowani i wyspowiadani w swoich parafiach oraz zaopatrzeni w Kartę do Bierzmowania podpisaną przez Księdza Proboszcza i opieczętowaną pieczęcią parafialną.

Spotkanie Pieszej Pielgrzymki Kaszubskiej

Wszystkich uczestników i sympatyków Pieszej Pielgrzymki Kaszubskiej na Jasną Górę zapraszamy na tradycyjne spotkanie „świętojańskie”, które odbędzie się w niedzielę, 28 czerwca br. w parafii Św. Jakuba w Mechowie. Rozpoczęcie Mszą św. o godz. 14.00 a potem spotkanie przy ognisku.

► 28 czerwca 2015

Kurs liturgiczny dla fotografów zawodowych i operatorów kamer filmowych

Ze względu na dalsze zainteresowanie Księża Proboszczów, jak również osób świeckich zajmujących się fotografowaniem i filmowaniem, Archidiecezjalna Komisja Liturgiczna organizuje kolejny specjalny kurs liturgiczny dla fotografów i operatorów kamer. Osoby chętne do fotografowania i filmowania w kościołach na terenie Archidiecezji Gdańskiej proszone są o przybycie do kościoła p.w. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski (Kolegiata Gdynska) przy ul. Świętojańskiej w Gdyni w dniach 22 – 23 czerwca (poniedziałek - wtorek) br., na godz. 19.30. Prosimy przynieść ze sobą dwa zdjęcia formatu legitymacyjnego.

► 22 – 23 czerwca 2015

II Ogólnopolskie Forum Chrześcijańskie Wiara w biznesie

Ogólnopolskie Forum Chrześcijańskie odbędzie się 20 czerwca br. w Warszawie na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego (ul. Wóycickiego 1/3, Audytorium Maximum - Aula Schumana), początek o godz. 9.00. Wszelkie informacje dostępne są na stronie internetowej: <https://rejestracja>.

wiarawbiznesie.pl. Wiara w biznesie to inicjatywa stworzona przez katolików, która ma na celu jednoczyć chrześcijan – ludzi sumienia – aby swoją postawą dawali świadectwo o wierze zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym. Skierowana jest przede wszystkim do przedsiębiorców a także do dyrektorów, menedżerów, prawników, lekarzy, wykładowców, studentów oraz tych, którzy chcą zmienić świat zaczynając od siebie.

► 20 czerwca 2015

Komunikat w sprawie zbiórki ofiar na rzecz Gdańskiego Seminarium Duchownego w Dekanacie Morskim, Puckim i Żarnowieckim

Zgodnie z komunikatem Księdza Arcybiskupa Metropolity z dnia 7 listopada zbiórka ofiar na potrzeby Gdańskiego Seminarium Duchownego w parafiach Dekanatu Morskiego, Puckiego i Żarnowieckiego odbędzie się w niedzielę 21 czerwca 2015 roku. Przedstawiciele Seminarium przybędą do każdej parafii i włączą się w liturgię poprzez wprowadzenie do Mszy św., wygłoszenie homilii lub odczytanie listu. Zbiórkę należy zapowiedzieć z ambon w niedzielę poprzedzającą (14 czerwca), a zebrane na tacę ofiary przekazać w całości bezpośrednio delegatowi Seminarium.

Wieczór chwały Wolę niebo

20 czerwca 2015 (sobota), o godz. 19.00, w parafii pw. NMP Matki Kościoła i św. Katarzyny Szwedzkiej (ul. Marynarki Polskiej 148, Gdańsk Zielony Trójkąt) odbędzie się Wieczór chwały, organizowany przez wspólnotę Ucho Igielne.

W programie: konferencja, świadectwo, pantomima, Eucharystia, modlitwa wstawiennicza, czuwanie i agapa.

► 20 czerwca 2015

Spotkanie dla katechetów Archidiecezji Gdańskiej

Zapraszamy serdecznie wszystkich Katechetów Archidiecezji Gdańskiej – księży, siostry zakonne

i osoby świeckie, na spotkanie z Arcybiskupem Metropolita Gdańskim Sławojem Leszkiem Głódziem, które rozpocznie się w sobotę, 20 czerwca 2015 r. o godz. 11.00 modlitwą Liturgii Godzin w Auli Jana Pawła II w Gdańsku Oliwie. W programie spotkania między innymi: wykład pt: „Czy Internet to samo zło? Między cyberprzemocą a smartfonem na katechezie”. Wykład poprowadzi Pani Magdalena Guziak - Nowak (redaktor naczelny dwutygodnika dla młodzieży Droga, dziennikarka Przewodnika Katolickiego, specjalista do spraw komunikacji społecznej).

► 20 czerwca 2015

Zaproszenie na uroczystość święceń diakonatu

Zapraszamy do udziału w uroczystości święceń diakonatu, które odbędą się w sobotę, 20 czerwca br. o godz. 10.00 w Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Gdańsku Żabiance. Pamiętajmy o kandydatach do święceń w naszych codziennych modlitwach.

► 20 czerwca 2015

XXI Ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej Bory Tucholskie

W dniach 11 lipca i 12 lipca 2015 r. w Tucholi – Rudzkim Moście odbędzie się XXI Ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej – Bory Tucholskie 2015 pod hasłem: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią”. Zgłoszenia do 8 lipca 2015 r. należy przysyłać na adres parafii: Parafia pw. Opatrzności Bożej, ul. Jana Pawła II nr 1, 89 – 500 Tuchola (e-mail ks. Proboszcza: wherold@tuchola.pl). Szczegółowy program dostępny jest na stronie festiwalowej: www.parafiarudzkimost.pl.

► 11-12 lipca 2015

XXXIV Ogólnopolska Pielgrzymka na Jasną Górę w intencji trzeźwości i odnowy moralnej Narodu Polskiego

Zapraszamy na Pielgrzymkę Apostolstwa Trzeźwości na Jasną Górę. To okazja dla wszystkich,

którzy pragną modlić się do naszej Matki o umocnienie trzeźwości w Narodzie Polskim. Ponadto jest to szansa na spotkanie i integrację środowisk trzeźwościowych z całej Ojczyzny. W roku 2015 Pielgrzymka odbędzie się w dniach 20 i 21 czerwca. Jej wezwaniem będą słowa: „Abstynencja dzieci troską rodziny, Kościoła i Narodu!”. Zaproszenie skierowane jest do wszystkich, zarówno dzieci jak i dorosłych, którzy mają świadomość, jak doniosłą rolę odgrywa trzeźwość w życiu człowieka, rodziny i Narodu. Tych, którzy nie będą mogli przyłączyć się do Pielgrzymki, prosimy o modlitewne wsparcie oraz osobiste świadectwo abstynencji i trzeźwości w swoim lokalnym środowisku.

W programie:

Sobota 20.06:

17.00	rozpoczęcie pielgrzymki (Kaplica św. Józefa)
21.00	Apel Jasnogórski
21.30	Msza św. w Bazylice

Niedziela . 21.06:

7.30	droga krzyżowa na Wałach
9.30	uroczysta Msza św. w Kaplicy Cudownego Obrazu

► 20-21 czerwca 2015

Jubileusz Ruchu Rodzin Nazaretańskich

W tym roku Ruch Rodzin Nazaretańskich obchodzi jubileusz 30-lecia istnienia w Polsce i za granicą. W naszej archidiecezji Ruch będzie świętował 15-lecie działalności w sobotę, 20 czerwca br. Uroczystości odbędą się w Sanktuarium w Gdańsku-Matemblewie. Z okazji tego jubileuszu ukaze się folder przedstawiający założenia i historię Ruchu. Będzie to okazja do zaprezentowania duchowości nazaretańskiej służącej rodzinie oraz wszystkim dążącym do świętości w realiach życia codziennego.

► 20 czerwca 2015

100 ekozmywarek dla 100 rodzin

Caritas Archidiecezji Gdańskiej zaprasza wszystkie rodziny wielodzietne 4+ (czworo dzieci i więcej), z terenu naszej archidiecezji do wzięcia udziału w konkursie ekologicznym pn.: "Nowe ze starego"

promującym idee dbania o środowisko naturalne. Rodziny, które zwyciężą w konkursie otrzymają energooszczędne zmywarki.

Mamy do rozdania 100 zmywarek!

By mieć szansę na zmywarkę rodzina powinna stworzyć NOWY przedmiot użytkowy. Przedmiot zrobiony powinien być ze STARYCH rzeczy i materiałów, rozumianych jako surowce wtórne. Czyli różnego rodzaju odpady, materiały lub zużyte produkty, które nadają się do ponownego wykorzystania.

Prezentacje wykonanej pracy, czyli nagrany 1-minutowy filmik lub 10 zdjęć należy dostarczyć do dnia 25 czerwca 2015 r. Więcej informacji o konkursie na: www.gdansk.caritas.pl.

Program współfinansowany jest ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Ks. Janusz Steć
Dyrektor Caritas Archidiecezji Gdańskiej

Szkolenia dla wolontariuszy Świątecznych Dni Młodzieży 2016

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Gdańskiej w ramach przygotowań do Świątecznych Dni Młodzieży w Archidiecezji Gdańskiej organizuje cykl szkoleń przygotowujących wolontariuszy do jak najlepszego przyjęcia młodzieży w parafiach. Szkolenia składać będą się z części teoretycznej i praktycznej zakończona certyfikatem odbytego szkolenia.

Terminy oraz tematy szkoleń:

- 13.06.2015 - Zasoby Ludzkie (grupa 50 osób) godz. 10:00
- 14.06.2015 - Zasoby Ludzkie (grupa 50 osób) godz. 10:00
- 20.06.2015 - Social Media (grupa 50 osób) godz. 10:00
- 21.06.2015 - Social Media (grupa 50 osób) godz. 10:00
- 26.09.2015 - Kulturoznawstwo (grupa 25 osób) godz. 10:00
- 27.09.2015 - Kulturoznawstwo (grupa 25 osób) godz. 10:00
- 10.10.2015 - Kulturoznawstwo (grupa 25 osób) godz. 10:00
- 11.10.2015 - Kulturoznawstwo (grupa 25 osób)

godz. 10:00

Szkolenia odbywać będą się w Centrum Duszpasterstwa Młodzieży Archidiecezji Gdańskiej, Gdańsk Wrzeszcz ul. Juliusza Słowackiego 79.

Koszt Szkolenia wynosi 50 zł (cena obejmuje: trenera, poczęstunek, obiad oraz materiały dydaktyczne dla każdego uczestnika)

Zgłoszenia proszę kierować najpóźniej 10 dni przed danym szkoleniem do Karola Przybysz - Prezes Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Archidiecezji Gdańskiej na emaila: ksmag@wp.pl

Do Centrum Duszpasterstwa Młodzieży można dojechać z dworca Gdańsk-Wrzeszcz autobusami: 116, 110, 142, 157, 227, 126.

Informacje o zapisach do wolontariatu, który będzie posługiwał podczas Tygodnia w Archidiecezji Gdańskiej w ramach Świątowych Dni Młodzieży 2016

Wydział Duszpasterstwa Młodzieży informuje, że trwają zapisy do wolontariatu, który będzie posługiwał podczas Tygodnia w Archidiecezji Gdańskiej w ramach Świątowych Dni Młodzieży 2016.

Chodzi o dni 20–25 lipca 2016 roku w parafiach Archidiecezji Gdańskiej a nie w Krakowie. Zapraszamy osoby (na dzień dzisiejszy) pełnoletnie, które mają doświadczenie pracy w wolontariacie, pomagały przy organizacji dużych imprez masowych (takich jak Euro 2012, imprezy miejskie lub sportowe, koncerty, Lednica lub Taize). Kandydaci powinni (przynajmniej w stopniu podstawowym) posługiwać się jednym z języków: angielskim, niemieckim, francuskim, hiszpańskim, portugalskim lub rosyjskim.

Prosimy o pomoc nauczycieli i wykładowców wyższych uczelni w poprowadzeniu językowych spotkań wyrównawczych dla przyszłych wolontariuszy.

Zapraszamy do współpracy wszystkich, którzy po studiach lub kursach zarządzania i administracji, mogliby pomóc w opracowaniu planów logistycznych spotkań ŚDM 2016 w naszej Archidiecezji.

Osoby, które będą chciały się zapisać powinny podać następujące dane: imię i nazwisko, adres zameldowania i zamieszkania, pesel, numer telefonu komórkowego oraz adres mailowy. Zgłoszenia prosimy

kierować na adres: sdm2016gdansk.wolontariat@gmail.com

/-/ Ks. Stefan Pasternak
Kancelarz Kurii

/-/ Ks. Krzysztof Nowak
Koordynator Przygotowań do ŚDM

Informacja o procedurach związanych z uczestnictwem w ŚDM

Wszystkie osoby, które będą chciały wziąć udział w Świątowych Dniach Młodzieży w Krakowie, w dniach 26–31 lipca 2016 roku, informujemy, że zapisy rozpoczną się od 1 lipca 2015 roku. Zostanie wówczas uruchomiony system elektroniczny, do którego trzeba się będzie wpisać osobiście (lub grupowo, przez osobę odpowiedzialną). Informacji w tej sprawie udziela Wiktoria Czekań (Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego). Prosimy o kontakt z nią pod numerem telefonu: 884 900 015 lub mailowo: wikacze@gmail.com

Diecezjalne Punkty Przygotowań Archidiecezji Gdańskiej na Świątowe Dni Młodzieży w lipcu 2016 r.

Wydział Duszpasterstwa Młodzieży przedstawia listę Diecezjalnych Punktów Przygotowań i przyjęcia młodzieży, która przyjedzie do Archidiecezji Gdańskiej na ŚDM w dniach 20–25 lipca 2016 r. w ramach Tygodnia poprzedzającego spotkanie w Krakowie. Lista została zatwierdzona decyzją Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia i przedstawiona na spotkaniu Księży Dziekanów i Rady Konsultorów w dniu 3 lutego br.

- ▶ 1. Parafia Archikatedralna pw. Św. Trójcy w Gdańsku-Oliwie
- ▶ 2. Gdańskie Seminarium Duchowne
- ▶ 3. Bazylika Mariacka w Gdańsku (miejsce celebry dla wszystkich uczestników)
- ▶ 4. Parafia pw. św. Brygidy w Gdańsku (Nowa Ewangelizacja)
- ▶ 5. Parafia pw. Św. Ojca Pio w Gdańsku-Ujeściuku
- ▶ 6. Parafia pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Gdańsku-Wrzeszczu (punkt prowadzony przez

Diecezjalne Duszpasterstwo Studentów

- ▶ 7. Parafia pw. Św. Walentego w Gdańsku-Matarni (Neokatechumenat)
- ▶ 8. Parafia pw. NMP Królowej Różańca Świętego w Gdańsku-Przymorzu
- ▶ 9. Parafia pw. Opatrzności Bożej w Gdańsku-Zaspie
- ▶ 10. Parafia pw. Św. Michała Archanioła w Sopocie
- ▶ 11. Parafia pw. Chrystusa Króla w Gdyni-Małym Kacku (Ruch Światło–Życie)
- ▶ 12. Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni
- ▶ 13. Parafia pw. Św. Jadwigi w Gdyni-Bernadowie
- ▶ 14. Parafia pw. Niepokalanego Serca Maryi w Gdyni-Karwinach
- ▶ 15. Parafia pw. Św. Mikołaja w Gdyni-Chyloni
- ▶ 16. Parafia pw. NMP Wspomożenia Wiernych w Rumi
- ▶ 17. Parafia pw. Wniebowzięcia NMP w Redzie
- ▶ 18. Parafia pw. Św. Antoniego w Redzie
- ▶ 19. Parafia pw. Chrystusa Króla w Wejherowie (Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży)
- ▶ 20. Parafia pw. NMP Królowej Polski w Wejherowie
- ▶ 21. Parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pucku
- ▶ 22. Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Pszczółkach
- ▶ 23. Parafia pw. Wniebowzięcia NMP w Żukowie
- ▶ 24. Parafia pw. Św. Stanisława Biskupa w Leźnie
- ▶ 25. Parafia pw. Św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Chwaszczynie (Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży)

We wszystkich sprawach związanych z przygotowaniem do ŚDM 2016 należy kontaktować się z Koordynatorem Diecezjalnym, którym jest Ks. Krzysztof Nowak, Archidiecezjalny Duszpasterz Młodzieży
Kontakt: tel. 513-390-514

W najbliższym czasie

Rekolekcje Kapłańskiego Klubu Motocyklowego

W dniach 7-10 września 2015 w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie odbędą się rekolekcje kapłańskie dla księży z ogólnopolskie-

go klubu motocyklowego „God’sGuards”, które poprowadzi Ks. Prałat Jerzy Kuliberda, kapelan klubu motocyklowego MotoGuzzi Club Poland.

Do udziału serdecznie zapraszamy wszystkich księży klubowiczów oraz sympatyków. Początek 7 września o godz. 18.00. Przyjazd najlepiej motocyklem. Zakończenie w godzinach południowych 10 września.

Zgłoszenia uczestnictwa należy kierować do sekretariatu czapteru częstochowskiego God’sGuards – ks. Tomasz Turczyn tel. 693822899 lub ks. Janusz Parkitny tel. 691081616.

▶ 7-10 września 2015

Rekolekcje powołaniowe dla młodzieży żeńskiej

Rekolekcje powołaniowe dla młodzieży żeńskiej od 16 do 35 r.ż.; Zabierz ze sobą: otwarte serce, Pismo Święte, zeszyt do notowania, śpiwór, ciepłe ubranie i kapcie. Rekolekcje prowadzone przez siostry przeżywamy w atmosferze wyciszenia i modlitwy. W programie dnia: Eucharystia, konferencje, różaniec, Adoracja, lectio divina. Okazja także do poznania sióstr i ich życia we wspólnocie... do przyjrzenia się im z bliska.

Dom p/w MB Częstochowskiej, Karmelitanki Misjonarki Tereźjanki (CMT), ul. Kujawska 44, 81-862 Sopot; tel.: 58 551 76 32; e-mail: cmt_sopot@wp.pl, web: cmt.karmel.pl

▶ 14-17 sierpnia 2015 r.

Planowane wydarzenia

Kurs ceremoniarza

W dniach od 23 (wyjazd wieczorem) do 31 lipca 2015 r. w miejscowości Ochotnica Dolna w Górcach odbędzie się KURS CEREMONIARZA połączony z wypoczynkiem w górach. Każdego dnia przewidziano zajęcia liturgiczne oraz w ramach wakacyjnego wypoczynku wycieczki piesze i autokarowe. Kurs zakończy się egzaminem. Całkowity koszt

– 550 zł.

Bardzo proszę, aby kierować na kurs osoby, które chcą się zamiłować do liturgii, a ich wiedza połączona z doświadczeniem będzie pomocą w przygotowaniu i prowadzeniu akcji liturgicznych parafii. Kurs przeznaczony jest dla ministrantów od III klasy Gimnazjum (rocznik 1999) i starszych.

Jestem świadomy długiej przerwy w organizacji kursu ceremoniarza w naszej Archidiecezji oraz bardzo dużego zainteresowania tegorocznym kursem. Skutkiem tego jest zapewne większa ilość chętnych niż maksymalna ilość uczestników, którą można jednorazowo zabrać do Ochotnicy. Dlatego postanowiłem, że W TYM ROKU W KURSIE CEREMONIARZA MOŻE WZIĄĆ UDZIAŁ TYLKO JEDNA OSOBA Z PARAFII.

Chcę uniknąć sytuacji, w której z jednej parafii jadą dwie lub trzy zgłoszone osoby, natomiast z drugiej nie jedzie nikt. Jeśli ilość chętnych będzie bardzo duża rozważę organizację dodatkowego kursu ceremoniarza podczas ferii zimowych w roku szkolnym 2015/2016.

Zgłoszenia przyjmowane są do niedzieli - 14 czerwca br. Ilość miejsc jest ograniczona dlatego przy zapisach decyduje kolejność zgłoszeń. W przypadku kiedy zostaną wolne miejsca parafia będzie mogła zgłosić drugą osobę. Zgłoszenia może dokonać ksiądz proboszcz lub ksiądz opiekun wspólnoty: telefonicznie lub mailowo (nr kom i mail jest podany w lewym górnym rogu w/w wiadomości).

Więcej informacji na stronie internetowej: www.knc24.pl

DO FUNKCJI CEREMONIARZA I STOPNIA NALEŻY:
przygotowanie i posługa w liturgii z udziałem biskupa /ceremoniarz pontyfikalny/
przygotowanie i posługa w liturgii Triduum Paschalnego
przygotowanie i posługa w uroczystej mszy świętej /bez udziału biskupa/
obsługa mszału w czasie liturgii
przygotowanie mszału i ksiąg liturgicznych
prowadzenie procesji czytających, darów ofiarnych itp.
wyznaczanie funkcji /asyst/ liturgicznych

DO FUNKCJI CEREMONIARZA II STOPNIA NALEŻY:

przygotowanie i posługa w liturgii Triduum Paschalnego
przygotowanie i posługa w uroczystej mszy świętej

/bez udziału biskupa/
obsługa mszału w czasie liturgii
przygotowanie mszału i ksiąg liturgicznych
prowadzenie procesji czytających, darów ofiarnych itp.
wyznaczanie funkcji /asyst/ liturgicznych

DO FUNKCJI CEREMONIARZA III STOPNIA NALEŻY:

pomoc w przygotowaniu liturgii Triduum Paschalnego
posługa i pomoc w przygotowaniu uroczystej mszy świętej
przygotowanie mszału i ksiąg liturgicznych
prowadzenie procesji czytających, darów ofiarnych itp.

W mediach

Radio Plus

CODZIENNIE (PONIEDZIAŁEK – PIĄTEK)

Ewangeliarz

7 dni w tygodniu, zawsze o 6.10 fragment Ewangelii na dany dzień z komentarzem ks. Grzegorza Michalczyka.

Wieki Wieków

Codziennie o 6.50. Program Artura Moczarskiego – kalendarium i sylwetka patrona dnia.

Nocne Światła

Od poniedziałku do czwartku od 23.00 do 01.00 prowadzona przez Pawła Krzemińskiego z udziałem gościa (duchowny, socjolog, psycholog, filozof) i słuchaczy (telefonicznie). Tematyka wywodząca się wprost z Dekalogu, człowiek w

NIEDZIELA

7.00

Radiowy przekaz Mszy św. z kościoła św. Brygidy w Gdańsku.

7.50

„Rozmowa z metropolitą” - cotygodniowa rozmowa Adama Hlebowicza z metropolitą gdańskim arcybiskupem Sławojem Leszkiem Głódziem na najbardziej aktualne tematy Kościoła, Polski i świata.

8.00 – 9.00

„Ósma Godzina Czytań”

Biblijna audycja Artura Moczarskiego emitowana w niedzielę o 8.00, której punktem wyjścia do rozmowy jest cytat z Pisma Świętego. Rozważania na temat treści i przesłania w nim zawartego w kontekście wartości chrześcijańskich.

9.00 – 9.05

Serwis Z Życia Kościoła

W niedzielę po wiadomościach o 9.00 specjalny serwis dotyczący spraw Kościelnych. Dodatkowe podsumowanie informacji z tygodnia.

9.05 -10.00

„Plus znaczy więcej” – Iwona Demska wraz z zaproszonymi gośćmi opisuje ich pasje, zaangażowania, ważne wydarzenia z zakresu kultury, religii i obywatelstwa.

11.00 – 12.00

Kościół Wczoraj, Dziś i Jutro

Piotr Zworski rozmawia z ekspertami, duchownymi, dziennikarzami KAI

20.00 – 20.59

Obrazy Z Historii Kościoła

Program historyczny Marcina Bąka. W audycji poruszane są kwestie związane z udziałem Kościoła w życiu i rozwoju Polski oraz Europy na przestrzeni wieków.

Emisja o 20.00

21.0 – 21.59

Obserwatorium Radia PLUS

Autorska audycja Patrycji Michońskiej nadawana w niedzielę o 21.00 wspierająca Naukę Kościoła i wartości chrześcijańskie.

PONDZIAŁEK

20.00 – 22.00

Kościół Według Marka

Poniedziałkowy wieczór to tradycyjnie czas Marka Zająca i jego gościa (osoba duchowna).

Audycja oparta na interakcji ze słuchaczami, odpowiedziach na pytania, życiowych drogowskazach.

Telewizja Gdańsk

Magazyn katolicki „Droga” w TVP Gdańsk pod redakcją Jolanty Roman-Stefanowskiej.

Najbliższa emisja w niedzielę 7 czerwca 2015 roku o godz. 18.00. Powtórka programu w poniedziałek dnia 8 czerwca o godz. 19.30.

Po emisji tego programu następuje przerwa letnia i Magazyn Katolicki nie będzie emitowany.

Radio Gdańsk

Niedziela 7.05–7.25 „W Drodze” (magazyn katolicki)

„Gość Niedzielny”

Zapraszamy do lektury gdańskiego wydania tygodnika „Gość Niedzielny”.

► Ks. Rafał Starkowicz - „Rusztowanie z Bogurodnicą” Obozy patriotyczne. – Jeżeli uczniowi liceum Monte Cassino kojarzy się tylko i wyłącznie z deptakiem w Sopocie, to gdzie my żyjemy? – pyta ks. Jarosław Piotrowski, kapelan Związku Strzeleckiego Rzeczypospolitej.

► Jan Hlebowicz - „Zwolnione za poglądy” Awantura o radną. – Niczego nie żałuję. Gdybym mogła cofnąć czas, postąpiłabym dokładnie tak samo – mówi Anna Kołakowska.

